Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНО.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. — Ч. 140. ДЖЕРЗІ СИТИ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ЛИПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 23, 1954. No. 140. VOL. LXI.

КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ РІШИЛА ЗМЕНШИТИ ПОДАТКИ НА $1,363,000,000

СЕНАТ ПРАЦЮЄ ДЕНЬ І НІЧ; ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ДАЄ ПРИЗНАННЯ КОНҐРЕСОВІ ЗА УСПІХИ В ПРАЦІ

Вашингтон. — Конґресова конференційна комісія, створена для узгіднення розбіжностей між законопроектами, ухваленими в Сенаті і в Палаті Репрезентантів, рішила вчора запропонувати компромісовий податковий законопроєкт, на підставі якого податки в наступному році мали б бути зменшені на приблизно 1,363,000,000 долярів. Узгіднений законопроєкт передбачує теж далеко менші податкові полегші для власників корпораційних акцій, ніж це пропонував през. Айзенгавер. Крім того, конференційна комісія рішила скасувати окремі податкові полегші для американських корпорацій від прибутків від закордонних інвестицій. В дальшому комісія зчеркнула з законопроєкту клявзулю, яка передбачувала скасування податкових звільнень для тих фундацій та організацій, які признають фонди для „підривних" груп чи осіб. Запропоноване комісією зменшення податків на 1,363,000,000 долярів є компромісове між ухваленим Сенатом зменшенням податків на 1,316,000,000 дол., та ухваленим у Палаті зменшенням на 1,370,000,000 дол. Запропонований комісією компроміс мусить бути ще апробований обидвома палатами, що повинно б статися вже з початком наступного тижня. Деяку „боротьбу" в цій справі передбачається головно в Сенаті, який має ще до вирішення цілу низку справ та який тепер працює дослівно днями і ночами, щоб „вичистити стіл" перед 31-им липня, передбаченим на відрочення сесії Конґресу. Сен. Новленд, лідер республіканської більшости в Сенаті, попередив, що він триматиме сенаторів на безперервних сесіях, аж доки справи не будуть полагоджені. До важливіших ухвал Конґресу впродовж вчорашнього дня треба зараховати відкинення Палатою Репрезентантів піддержуваного урядом законопроєкту на підвищення поштової оплати на суму 223,280,000 дол. річно, що означало б збільшення поштової оплати за звичайні листи на один цент, як теж відкинено „популярну" пропозицію на підвищення на 5% платні поштовим службовцям. Сенат зі свого боку відкинув пропозицію, щоб накласти сенатське „вето" на доручення, яке дав президент Айзенгавер Комісії Атомової Енерґії відносно приватних контрактів на забезпечення електричною енерґією атомових заведень в Долині Теннесі. Президент Айзенгавер зі свого боку висловив на вчорашній пресовій конференції признання Конґресові за його законодавчі успіхи, хоч ствердив, що ще деякі справи, в яких він „глибоко заінтересований" вже не мають вигляду на полагодження.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ЗАКОН ПРО ПОЗБАВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА КОМУНІСТІВ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів прийняла вчора без дискусії та без запитів законопроєкт, на підставі якого були б позбавлені громадянства З'єдинених Держав усі ті особи, що проповідують чи змагають до повалення уряду ЗДА силою. Цей закон мав би відноситися не тільки до натуралізованих, але й уроджених американських громадян. Тим часом палатна правнича комісія апробувала законопроєкт, що передбачає поставлення поза законом комуністичної партії. Тоді за приналежність до тієї партії карали б в'язницею до 10 років та гривною до 10,000 долярів. Проти цього законопроєкту виступає генеральний прокуратор, уважаючи, що це загнало б американських червоних ще більше в підпілля і тоді було б трудніше за ними слідити та мати їх під постійною контролею. Палата крім того прийняла законопроєкт, на підставі якого вважатиметься „тяжкою провиною" та відповідно каратиметься тих, що зловживатимуть звільнення за порукою, що досі постійно практикують заарештовані і за грошевою порукою звільнені комуністи. Всі ці ухвалені Палатою законопроєкти переслано тепер під розгляд та ухвалу Сенату.

Добрий стан і ще ліпші перспективи в господарстві

Вашингтон. — В усіх галузях промислу і торгівлі появляються докази „доброго стану і ще кращого розвитку", — заявив підсекретар торгівлі Волтер Віллімс на підставі останніх звітів про господарський розвиток в країні. Всі звіти потверджують, що господарський розвиток на початку літа був „стабільний" з виразними познаками на покращання. Для прикладу згадати б, що сталева індустрія в місяці червні досягнула 73% своїх продукційних можливостей, хоч з кінцем місяця почала вже дещо знижуватись. В торгівлі ствержено загальний оборот на 2% вищий, ніж з кінцем минулого року. Проте, є теж деякі „некорисні познаки", але їх „уважно обсервують" — ствердив Мр. Віллімс.

В АМЕРИЦІ

● **Промова президента Айзенгавера в закордонних справах** домагається „в найкоротшому часі" Верта С. Адкінс, асистентка голови Крайового Комітету Республіканської партії, в своєму звіті з поїздки по вільних країнах світу.

● **Сен. Джан Вільямс з Делеверу** виступив з обвинуваченням проти попередньої адміністрації президента Трумана, виявляючи, що двох „підприємців", яких армія затвердила в 1951 році на „строго довірочних" посадах в оборонній мобілізації, мали зв'язок з ґанґстерами. Мова про Л. І. Покраса і Франкліна Лемба, партнерів відомих рекетірів Френка Костелльо і Меєра Ланского. Вони були прийняті на відповідальні пости за рекомендаціями ген. Воана, військового асистента президента Трумана.

● **Комісія Суспільної Служби** Палати Репрезентантів прийняла одноголосно законопроєкт, на підставі якого будуть позбавлені пенсії ті федеральні службовці, які були засуджені за тяжкі злочини, або покликались на 5-те доповнення до Конституції, щоб не свідчити. Пенсії були б позбавлені також ті федеральні службовці, які „проповідують страйк" проти уряду. Президент Айзенгавер підтримує цей законопроєкт, що його зголосив конґресмен Алберт Кретелла, республіканець з Конектикату.

● **„Ми хочемо праці, а не милостині"** — заявили 20 сліпих робітників фабрики віників у Питсбурґу і почали „сидячий страйк" після того, як їх з праці звільнено.

● **„Велику експансію"** праці в промислі ньюйоркського стейту заповідають на найближчі місяці стейтові робітничі експерти.

ЩЕ ОДНА СОВЄТСЬКА НАПАСТЬ НА ПРОФ. МЕННІНҐА

Мюнхен (микос). — Діяльність американських і канадійських друзів української національно-визвольної справи без кінця непокоїть московських окупантів. Нещодавно ми повідомляли про зухвалі напади молодого письменника Олеся Гончара на автора виданої старанням і коштом Українського Народного Союзу праці проф. Кларенса Меннінґа: „Україна під Совєтами". Глибока і об'єктивна аналіза справжнього стану на рідних землях, що стала першорядним документом у порівняно невеликій англомовній літературі про Україну, як видно, виконала своє призначення — розкрити очі західнього демократичного світу на глибокі і тривалі процеси різнобічного спротиву українців московському колоніялізмові й імперіялізмові. Цікаво відзначити, що московські окупанти, солідаризуючись із російською імперіялістичною еміґрацією, виливають свою жовч за ласкавою послугою презренних малоросів.

„КАНАДСЬКИЙ РОЗВІДЧИК"

Д-р Кларенс А. Маннінґ, професор Колумбійського університету, автор виданих коштом і старанням Українського Народного Союзу англомовних праць про Україну: „Українська література", „Тарас Шевченко, 'Кобзар України'", „Історія України", „Україна XX. сторіччя", „Україна під Совєтами" та інших, як теж автор численних публіцистичних статтів, есеїв, коментарів на українські та східньо-европейські теми. Свого часу Кремль погрожував „вибити йому зуби" за ці праці, а тим часом безперервно лає його, називаючи в останньому чомусь „канадським розвідчиком"

В журналі Інституту Філософії Академії Наук СССР — „Вопросы Философии", ч. 3 за червень 1954 р., якийсь Н. Гончаренко з Києва, подібно до О. Гончаренка виконуючи замовлення московських господарів, плюгавить ім'я заслуженого вченого проф. Кларенса Меннінґа. Що це є тільки замовлення московських господарів свідчить хоч би той факт, що сам Гончаренко ніколи й не бачив творів проф. Меннінґа. Якби новоспечений „філософ" із Києва мав нагоду познайомитися з цими творами, то цілком певно не називав би автора серії книжок про Україну „запеклим канадським реакціонером і розвідчиком". Але гончаренків не підпускають до першоджерел. Москва не довіряє навіть лакизам. Страх перед тим, що і титулований філософ львокай може уяснити своє становище, змушує большевиків підсовувати гончаренкам тільки пропаґандивну московську жуйку.

Як видно, великі є симпатії поневоленого українського народу до американського способу життя, до американських і канадійських друзів України і до плідної діяльности українців у ЗДА і Канаді, коли приходиться московським окупантам продукувати фальсифікати і розголошувати такі гончар-гончаренківські закликання: „Викинені за межі Радянської України, українські буржуазні націоналісти виверґають сьогодні хулу на український нарід в ім'я горезвісного „американського способу життя, як зовсім недавно вони зневажали український нарід в ім'я гітлерівських „нових порядків". В своїх брудних писаннях вони повністю дотримуються настанов, даних такими спеціялістами в наклепах на українську літературу, як запеклий канадський реакціонер і розвідчик Меннінґ".

Та одначе самих лайок замало.

На підсовєтській Україні звикли читати поміж рядками. Тому від довшого часу совєтські фальсифікатори практикуються в зображенні картин „тяжких злиднів", що в них, нібито, доводиться жити американським і канадійським українцям. „Рекорд" у цьому сенсі встановив журнал „Огоньок" (ч. 26 за червень 1954 р.), що появляється у видавництві „Правда". Одне з останніх чисел цього журналу приносить просторий репортаж якогось З. Хірена про Івана Войчука, який то він їздив по містах і селах Західньої України. Заголовок репортажу подано... українською мовою: „На землі батьків". Кількома наворотами Хірен намагається переконати своїх читачів, що „горезвісний американський спосіб життя" — це безпросвітні злидні. Характеристичним є, одначе, такий малюнок: „А я тобі, Марійко, панчохи привіз", — оголошує Іван Войчук своїй сестрі Марії і дістає панки, що їх там, в Канаді, українці просили передати своїм рідним. Літня жінка розглядає вічне перо в шкіряному футлярчику, що їй передав Войчук: перо старенькe, тепер, мабуть, ні один наш школяр не став би його купувати. Видно, той, хто прислав його з-за океану, сам рідко користується пером. Показали мені й інші пакунки. Чомусь у них найчастіше були хустки, прості, селянські. Були і шмати матеріялу на суконки і черевики. Після цих подарунків не тяжко було догадатися, що тим, хто надіслав їх сюди, не дуже-то солодко живеться в Канаді".

Замість коментувати цей фальсифікат, можемо тільки перефразувати недолугий висновок репортажу і вже з цілковитою певністю ствердити: „Не дуже щось солодко живеться московським окупантам в Україні, коли вони після найжорстокішого терору і безнастанних чисток змушені тримати вогневу заслону над поневоленим до краю народом, примушені виклинати т. зв. „буржуазних націоналістів" і вдаватися до підлої фальсифікації".

КЛІВЛЕНД ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЮ УНС

Клівленд, Огайо. — Місцева громада, як і весь стейт, інтензивно приготовляються до відзначення 60-річчя Українського Народного Союзу. Для цієї мети створено Ювілейний Комітет, що його очолюють головний радний УНС п. Дмитро Шмаґала та заст. гол. предс. УНС п-ні Геновефа Жеребняк. Ювілейна імпреза має відбутися 17-го жовтня в одній з найбільших і найкращих заль у Клівленді, а свою участь у тих святкуваннях зголосили вже майже всі відділи УНС стейту, як теж і поодинокі громадські організації.

● **Два католицькі свщеники** очолювали пікетну лінію перед кінотеатром у Ґрінвічі, Конн., протестуючи проти висвітлювання там „занадто свобідного" фільму „Ди Френч Лайн" з Джейн Россел у головній ролі.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР З'ЯСУВАВ СТАНОВИЩЕ ЗДА ДО ПЕРЕМИР'Я В ІНДО-КИТАЇ, ПЕРЕСТЕРІГАЮЧИ ЧЕРВОНИХ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер склав на останній пресовій конференції в середу 21 ц.м. окрему заяву в справі становища ЗДА до завершеного в Женеві порозуміння про перемир'я в Індо-Китаї. Здержавшись від окремої критики того порозуміння, президент пояснив, що не можна критикувати діла других, коли хтось сам не знайшов іншої розв'язки. Проте Президент признав, що те порозуміння охоплює такі постанови, які йому „не подобаються". Найважнішою точкою заяви Президента була пересторога під адресою комуністів, що „дальша аґресія була б прийнята З'єдиненими Державами, як справа грізної небезпеки". Текст тієї важливої заяви президента Айзенгавера звучить так:

„Я щасливий, що в Женеві знайдено порозуміння, яке закінчило кровопролиття в Індо-Китаї, що в ньому впродовж останніх сьоми років знайшли смерть тисячі хоробрих вояків, які боронили миру. З'єдинені Держави не були учасником тієї війни. Безпосередня відповідальність за порозуміння в справі Індо-Китаю спочиває на тих державах, які брали участь у війні. Наша роля в Женеві була за весь час старатися бути допоміжними, де це було бажане, і допомагати Франції, Камбоджі, Ляосові і В'єтнамові осягнути швидку й почесну умову, яка взяла б під увагу потреби заінтересованих у цьому народів. Таким чином З'єдинені Держави не є самі учасниками ані не є зв'язані з рішеннями конференції але сподіваємося, що вони доведуть до встановлення миру, що буде основуватись на правах і потребах заторкнених країн. Порозуміння має характеристичні риси, які нам не подобаються, але кожне велике порозуміння залежить від того, як воно діє у практиці. З'єдинені Держави проголосили в Женеві заяву в тому дусі, що вони не є згідні взяти участь в конференційній декларації, проте, як льояльні члени Об'єднаних Націй ми кажемо також, що в згоді з зобов'язаннями і принципами, про які каже 2 стаття чартеру Об'єднаних Націй, З'єдинені Держави не вживатимуть сили, щоб закаламутити те порозуміння. Кажемо також, що кожне відновлювання комуністичної аґресії було б прийняте нами, як справа грізної небезпеки. Як доказ нашого рішення допомогти Ляосові і Камбоджі, щоб вони грали свою ролю — у повноті своєї незалежности і суверенности — в миролюбній сім'ї вільних народів, шукаємо згоди урядів Камбоджі і Ляосу для встановлення нашого амбасадора або міністра в їх столицях (Фномпенґ і Вєнтсіян). Ми вже маємо голову місії в столиці В'єтнаму Сайґоні і та амбасада буде очевидно збережена. З'єдинені Держави активно переводять розмови з іншими державами з цілю швидкого встановлення організації колективної безпеки в Південно-Східній Азії, щоб в майбутньому перешкодити дальшій безпосередній або посередній комуністичній аґресії в тому цілому обширі".

У тому самому дусі дав вияснення державний секретар Дж. Ф. Доллес перед конґресовою комісією для закордонних справ.

ЗАКІНЧИЛАСЬ ЖЕНЕВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

ФОРМАЛЬНА ЗАЯВА 8 ДЕРЖАВ ЗАВЕРШИЛА 75-ДНЕВІ НАРАДИ. — ОКРЕМЕ СТАНОВИЩЕ З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ. — ІДЕН ХАРАКТЕРИЗУЄ ЖЕНЕВСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ, ЯК „КОМПРОМІС, ЩО НІКОГО НЕ ЗАДОВОЛЬНЯЄ".

Женева. У середу 21 липня ц. р. по полудні скінчилася Женевська конференція, яка тривала рівно 75 днів. Її формальним закінченням було підписання 8 членами тієї конференції „Декларації Конференції", що складалася з 13 точок, із яких 12 точок переповідають зміст заключеного перемир'я в Індо-Китаї; у 13 точці кажеться, що „члени конференції погоджуються нараджуватись одні з другими в усіх справах, що їх передасть їм міжнародна надзірна комісія, щоб перевірити такі заходи, які виявляться необхідними для запевнення, що угода про перемир'я буде збережена". На вступі до тієї декларації називається всіх 9 учасників Женевської конференції з кінцевою заввагою, що ЗДА відмовились підписати ту декларацію. Сутнє значення тієї декларації вміщується в першому реченні першої її точки: „Конференція приймає до відома порозуміння, яке закінчило ворожнечу..." Підписали ту декларацію Англія, Франція, СССР, Комуністичний Китай, В'єтнам, Ляос, Камбоджа і В'єтмін. Генерал Беделл Смит склав в імені ЗДА окрему заяву, в якій прийняв до відома 12 перших точок вищезгаданої декларації 8 держав, учасників Женевської конференції, про завершене в Женеві порозуміння в справі перемир'я в Індо-Китаї. Ген. Смит заявив, що, згідно з чартером Об'єднаних Націй З'єдинені Держави не вживатимуть ніякої погрози ані сили, щоб нарушити заключене в Женеві порозуміння.

Водночас ген. Смит пояснив становище ЗДА, пригадавши заяву, проголошену у Вашингтоні 29 червня ц.р. після перебування у столиці ЗДА прем'єра Черчила. У тій заяві говорилось про принципове змагання уряду ЗДА до переведення вільних виборів в усіх тих країнах, які поділені між два ворожі режими. Заява генерала Смита кінчилась висловом надії, що женевське порозуміння дозволить Камбоджі, Ляосові і В'єтнамові грати ролю в миролюбній сім'ї народів, маючи повну суверенність і незалежність, і що в майбутньому ті народи зможуть самі визначувати свою долю. З інших складених на тому останньому засіданні Женевської конференції заяв цікавою була промова англійського міністра Ідена, яка старалася вхопити політичну суть заключеного порозуміння, як її розуміє англійська політика: „Порозуміння, заключене сьогодні (казав Іден) не може з природи річей нікого цілком задовольнити. Але всі зробили все можливе, щоб закінчити війну, яка тривала 8 років і принесла терпіння та злидні мільйонам людей. Вони — сподіваємося — зменшили також міжнародне напруження в тій точці, що становила постійну небезпеку для світового миру..."

Всі делегати Женевської конференції вже роз'їхалися, або роз'їдяться. Перший відлетів до Москви Молотов. Перед своїм виїздом до ЗДА, генерал Смит мав ще побачення з міністром Іденом і обідав з французьким прем'єром Мендесом Франсом.

Ген. Ґрунтер перестерігає французів, щоб не забирали військ з Індо-Китаю

Неапіль. — Европейські оборонні сили мусять бути значно скріплені, але основну ціль побудування їх на на здорових основах уже осягнено — заявив головний командувач збройних сил НАТО, американський генерал Ґрунтер. З нагоди закінчення морсько-летунських маневрів, що відбулись з участю 6 американської морської фльоти, генерал Ґрунтер виголосив промову. Приявними були коло 50 генералів і адміралів від 11 держав, що репрезентували 20 командних станиць НАТО. Ґрунтер використав нагоду, у зв'язку з вістками з Женеви, щоб перестерегти Францію проти оптимізму, що — мовляв — у Південній Азії нема вже комуністичної небезпеки. Він закликав французький уряд не забирати з Індо-Китаю війська, бо „боротьба проти комунізму є ґльобальна". Ген. Ґрунтер заапелював до французів, щоб вони ратифікували пакт Оборонної Спільноти, і підкреслив високу військову вартість проєктованого пакту між Югославією, Туреччиною і Грецією.

Ганой приготовляється до евакуації

Ганой. — Столиця північної частини В'єтнаму, місто Ганой, що нараховує тепер 340,000 мешканців, підготовляється до евакуації, дармаще вона має бути переведена, за підписаною в Женеві умовою, впродовж 300 днів (10 місяців). Вже в останніх двох днях, в очікуванні вісток з Женеви, бої довкола міста затихли і не чути відгуків гарматних стрілів. У Ганой є коло 10,000 французів і їх родини. Припускають, що коло 20,000 в'єтнамців захоче евакуюватись, в тому числі коло 3,000 таких, що співпрацювали з французами. Нечисленні американці, англійці, а також китайці, вірні урядові на Формозі, дістали покликання реєструватися на виїзд. Вважають, що денно можна евакуювати по 5,000 осіб. Французи і в'єтнамці вживають заходів, щоб у перехідному часі у місті панував спокій. Є познаки, що численні в'єтнамські інтелектуалісти та особи вільних професій залишаться в Ганой, піддавшись пропаґанді про блага комуністичного режиму.

Переговори в справі балканського пакту

Анкара. — Як оприлюднило турецьке міністерство закордонних справ, конференція трьох міністрів закордонних справ для укладення військового пакту між Югославією, Грецією і Туреччиною відбудеться в найкоротшому часі. Несподіване відкликання цієї конференції, призначеної на минулий тиждень, викликало схвилювання в політичних колах цих трьох країн, при чому югославська преса обвинувачувала Італію в тому, що вона перешкоджає справі своїми інтригами, з уваги на неполаднану справу Трієсту.

Нові англо-американські розбіжності

Лондон. — До Лондону наспіли вістки, що серед членів мішаної англо-американської комісії, яка студіює у Вашинґтоні можливості укладнення колективного пакту безпеки для південного сходу Азії, виринули нові різниці поглядів. Американці в тій комісії наполягають на якнайшвидшій реалізації пакту, при чому вказують головно на його військово-політичне значення, а англійці вимагають спершу устійнити деталі культурного й суспільного характеру країн, що були б безпосередньо заціікавлені в тому пакті. Англія звертає увагу на те, що Індія, Пакістан, Цейльон, Бурма й Індонезія не приступлять до пакту лише тому, що виготовили його Англія й Америка, а заціkавляться ним тоді, коли в ньому будуть корисні постанови з ділянок економіки тих країн та їх культурного стану. Очевидно, що ці різниці думок припізнюють укладення пакту, тепер, з уваги на військову й політичну перемогу комуністів у Женеві, ще потрібнішого.

Молотов натякнув про нову конференцію у справі Німеччини

Лондон. — Совєтський міністер закордонних справ Молотов натякнув в розмові з французьким прем'єром Мендесом-Франсом на можливість відбути найближчою осінню нову міжнародну конференцію у справі Німеччини. Сталося це ще перед завершенням порозуміння про Індо-Китай. Мендес-Франс — як заявили близькі до нього французькі політики — має враження, що Молотов хотів перевірити чи Франція не пішла б на дальші уступки комуністам у справі Індо-Китаю за підтримку СССР у справі Німеччини в бажаних Франції деталях. Тому Мендес-Франс, мовляв, не взяв того натяку Молотова поважно. Іден заявив, що Молотов ані разу нічого подібного йому в Женеві не говорив.

В СВІТІ

● **Достойники Іраку**, д-р Аль-Джамалі, міністер закордонних справ, і генерал Магомет Аріф, шеф штабу іракської армії, відвідали будинок Об'єднаних Націй і були на прийнятті в домівці Авні Каледді, представника Іраку в ОН. Приявними були делеґати всіх азійських і африканських народів, що мають свої представництва в Об'єднаних Націях.

● **Сергей Левицкій**, росіянин без державної приналежности, провів 11 місяців на французькому кораблі, бо жадна країна не хоче впустити його до себе. Тепер французька влада дала йому дозвіл вийти на суходіл і залишитися в Марселі до 31 липня.

● **Члени „Американського Комітету проти поділу В'єтнаму"** пікетували в понеділок 19 липня перед будинком Об'єднаних Націй, несучи плякати з гаслами проти поділу їх батьківщини. Цей Комітет створили 20 в'єтнамців з Ню Йорку і Вашинґтону. Вони вислали депеші до президента Айзенгавера й представників інших держав з заявою, що 25 мільйонів в'єтнамців — проти поділу їх країни, який стане „нещастям для всього світу".

● **Иосиф Гаєк** називався молодий чоловік, який в минулу п'ятницю увійшов до клітки з трьома левами в нюрнберзькому зоологічному парку. Один із левів негайно вбив його ударом лапи по голові. Щойно тепер виявляється з листа, якого залишив Иосиф Гаєк своїй прибраній матері, чеській еміґрантці, що він рішив скінчити самогубством з тої причини, що його пересунули з першого на друге місце в клясифікації його шкільних успіхів.

● **„Сан Ніколяс"**, еспанський вантажний корабель поємности 5,000 тонн, який плавав під прапором Коста Ріки, пішов на дно недалеко еспанського узбережжя, біля міста Віго, серед густої мряки. 18 осіб залоги вирятувала узбережна рятівнича дружина.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
Три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГАНЕБНЕ ПЕРЕМИР'Я

Женевська конференція, як можна було передбачати, не могла віщувати ніякого добра для вільного світу хоч би тому, що Захід не міг прийти до згоди, як ставитись до війни в Індо-Китаї, яку Франція хотіла за всяку ціну скінчити. Тепер ця війна ніби скінчена, якщо йде про пролив крови на полях боїв, бо вже підписане перемир'я. З цього приводу Франція має навіть нового „героя", як пишуть тепер про її теперішнього прем'єра та міністра закордонних справ П'єра Мендеса-Франса, що то заповів своє уступлення, якщо не доведе до замирення в Індо-Китаї до 20 липня. Помилився він лише на кілька годин. Отже виграв! Уже сама та подія, що того роду вигра могла викликати радість у Франції, доказує, як дуже ця країна стала неподібна до тої гордої й блискучої Франції, що надавала колись тон цілій Европі, а то й світові.

Женевське перемир'я є ганьбою для Франції. Що гірше: воно є ганьбою для цілого вільного світу, бо є перемогою червоного варварства, червоної агресії Москви та Пейпінгу. Кремль тріюмфує, бо, не втративши й одної людини, поширив свої впливи на такі азійські простори, звідки вже легко буде опанувати не тільки цілий Індо-Китай, але й ті землі, де ще вдержалася влада „зненавидженої білої людини". Майже вісім років воювала Франція за те, щоб вдержатись в Індо-Китаї при владі й продовжувати свою стару колоніяльну систему. Хоч діставала від З'єдинених Держав величезну допомогу під виразним застереженням, що мусить дати населенню В'єтнаму широку автономію, країна великих кличів про волю, братерство та рівність, не спішилася з здійснюванням тих кличів в Азії. Тому не диво, що комуністичний провідник став для населення „національним героєм" і „визвольником", а в'єтмінська армія не знала, за що властиво проливала кров, — чи за французьке ярмо, яке вона знає, чи за комуністичне ярмо, якого вона ще не зазнала. Тому теж Франція цілою силою настає на те, щоб В'єтнам зараз не голосував, бо знає, що це був би її кінець в Індо-Китаї. Одначе той кінець прийде, і то скоро, якщо не буде порятунку з іншого боку, але це вже інша справа, яка спаде головно на З'єдинені Держави. Отже „велика ціна", яку боялись Франція та Англія заплатити за Індо-Китай, їх не минула, якщо вони ще цілковито не зрезиґнували з своїх впливів та інтересів в Азії.

Те, що сталося тепер у Женеві, є для Франції та Заходу програю, як би хто не намагався її вигладжувати, збалянсовуючи добрі й злі сторони перемир'я. Сьогодні військові знавці ще не знають, яка велика ця програ під військовим оглядом, хоч великі комуністичні користі очевидні вже на підставі того, що проголошене. Немає теж ніякого сумніву, що політично-психологічний бік цієї поразки буде тепер довго використовуваний комуністами для компромітації демократій, бо скандал з поділом Кореї повторився в Індо-Китаї в куди гіршому виданні. 17-й рівнобіжник не є в Індо-Китаї якоюсь перешкодою для дальшої комуністичної інфільтрації. Він навіть не дасть себе оборонити військово проти нового комуністичного наступу, хоч ледве чи цей наступ буде потрібний. Комуністи розкладуть морально, скорше чи пізніше, також і решту Індо-Китаю, і він припаде їм без бою. Така є теперішня ситуація. Це знає Франція, знає також і Англія. Тому треба припускати, що вони візьмуться бодай тепер до здійснювання того пляну спільної оборони Південно-Східньої Азії, на який наставала Америка ще перед Женевською конференцією, а з яким ці країни зволікали, боючись „пошкодити мировим переговорам". Тепер уже і в Англії пише преса про потребу політичної та військової перевірки цілого положення в Південно-Східній Азії.

Ще згадаємо, що за поразку в Женеві винують З'єдинені Держави, як провідника. Отже ніби Америка „хиталася" і тому Франція та Англія не знали, як далеко рішені ЗДА заанґажуватись у війні в Індо-Китаї. Женевське перемир'я почитала паризька комуністична газета великим наголовком про „невдачу злочинних маневрів ЗДА в Женеві". Знову у Вашингтоні в'єтнамські студенти пікетували Білий Дім за поділ їхньої батьківщини. Це мабуть тому, що уряд заявив, що буде „респектувати" постанови про перемир'я. Але що ж інше залишилось Америці робити?

„АМЕРИКАНІЗМ"

Цим окресленням означувано вже стільки явищ на цьому грішному світі, що нікому не зашкодить і не поможе, якщо „народна демократія" збагатить ще одне явище цим окресленням. Річ ясна, що явище — погане.

І не знати, чи була це підготова до берлінського з'їзду молоді (FDJ) (Вільна демократична молодь — читай: східньо-німецький комсомол), чи цей „американізм" прибрав уже таких розмірів та форм — досить, що вся майже преса по той бік залізної заслони вдарила на сполох. Иде про молодь, докладніше сказавши, про моральний занепад, пиятцтво, злодійство, бандитизм, коротко — про „американізм", який, як нечиста сила, обплутав підростаюче покоління „народної демократії". Починаючи „з кінця", характеристичним є „малюнок" в московськім сатиричнім журналі „Крокодил". Бачимо нічний бар. Перед буфетом сидить якийсь старший чолов'яга, а біля нього 10-тилітній „товариш". Перед ними склянки, пляшки і все інше, приналежне до бару. Стрілка на годиннику показує другу по півночі. Біля „товариша" („замериканізованого") стоїть наструнко міліціонер і заявляє: „Вибачте ваша мама телефонувала та переказувала що журиться, чи ви зробили вже свої шкільні завдання" . . .

А тепер вже без „малюнків". Польська „Трибуна Роботніча", яка виходить в Катовицях, так коментує один процес, що відбувся перед військовим судом у Хожові: „Від мавп'ячої зачіски та руркуватих штанів до стилету та пістолі, від щоденної пляшки горілки до бешкетів на вулицях, від напастування прохожих до збройних нападів на людей та крамниці, від „самби" до тюрми та шибениці веде дорога, якою йшли послідовно Бжоза та його спільники". Ян Бжоза — 25 років, Едвард Пісуля — 20, Станіслав Бариґа — 19 та Ян Скорупка — 19, це все, на думку „Трибуни Роботнічей", „замериканізовані" молодці. Бжозу засуджено на кару смерти, інших — на кару тюрми від 5 до 10 років.

Як пише цей часопис, згадані „американісти" почали свою бандитську кар'єру від того, що вкрали пістолю і виконали збройний напад на кооперативні крамниці в Піотровіцах та в Камйонці, а за добуті гроші пиячили. Бжоза — це нотoричний пияк і був вже караний за безправне посідання зброї та за спробу втекти до Західньої Німеччини. Згаданий часопис переконує своїх читачів, що ці „замериканізовані" Бжози — це, боронь Боже, не продукт большевицького виховання, а грізна зараза, яка називається „американізм". В кінці „освідомлює" цей часопис своїх читачів, що цей „американізм" перепачковують в „народні демократії" зовнішні вороги, щоб з-поміж таких „американістів" легше було їм рекрутувати своїх шпигунів та саботажників.

Орган польських професійних спілок „Глос Праци" старається виявити причини цього „американізму", якому підпадає молодь, що „відзначилася в боротьбі з окупантами, а також спричинилася до перемоги над внутрішніми ворогами". Винні в цьому — каже цей часопис — обставини, в яких виростала ця молодь. Під час війни та в повоєнних роках жила вона з крадіжок, ошуканства та чорної торгівлі. Тому нічого дивного, — твердить цей часопис, — що 60% мешканців „дому для молодих робітників" вугільної копальні „Польска" в Свєнтохловіцах, це — пияки та нероби, які своєю поведінкою затруюють та деморалізують здорову частину молоді. Але є й інші причини, каже „Глос Праци". А це — пакунки з Америки. Багато дітей, батьки яких дістають ці пакунки, „чують тільки гимни похвали для американської життьової стопи і самі ці гимни співають". А вслід за цим „йдуть спроби по-американськи вдягатися, слухати „Голосу Америки" та критикувати осяги нової польської держави".

„І так виростає молодь в погорді до польської народно-демократичної системи". Так і тільки так виховуються вороги нами створеної правовости". „А деякі юнаки, — завважує варшавський „Штандар Млодих" — відважилися навіть розбити „свєнто польскей млодзєжи" та деяким активістам порозбивати голови". Всі згадані польські часописи закликають усіх і вся до поборювання цього грізного ворога „новей ойчизни". Одна з них, а саме „Трибуна Роботніча" формулює цей „американізм" як „вияв чужої та ворожої ідеології, що її перешмуґлювала до Польщі імперіялістична аґентура. Тому у відношенні до них не може бути ніякого попуску".

Не краще діється і в Болгарії, де „американізм в різних видах руйнує молодь. І так журнал „Літературен Фронт" обвинувачує групу студентів музичної академії в Софії у викраданні авт „на американський спосіб". Учні та учениці, між ними навіть діти „поступових та партійних батьків", читали і поширювали кримінальні романи, влаштовували пиятики та послуговувалися англійською мовою. Вони навіть замериканізували назви болгарських місцевостей, перейменувавши, приміром, гарний живець Нессебар над Чорним морем на „New Seybour".

Не менше клопоту з „американізмом" має ще одна „народна демократія", а саме Угорщина. Бо замість вивчати нову ідеологію „в спілці працюючої молоді", угорські юнаки волочаться по нічних льокалях, де від часу проклямації „нового курсу" в 1953 р. танцюють знову американські танки. Молодь купує радієві апарати і слухає, що говорить Захід. Купує також в часописному кіоску на головному двірці в Будапешті, де не треба вилеґітимовуватися як чужинець, закордонні часописи і їх читає.

Ще „гірша" справа в Чехії. Бо там не тільки юнаки „американізують" імена своїх „товаришок", але навіть — як обурюється орган празьких професійних спілок „Праце" — деякі текстильні фабрики випустили на ринок „замериканізовані" сорочки та шкарпетки. А орган молоді „Мляда Фронта" підняв кампанію проти однієї фабрики, яка випустила взуття з „американськими" підошвами. Внаслідок цього міністерство промислу заборонило дальшу продукцію цього „небезпечного" взуття.

Тепер уже всьому світові ясно, чому по сьогодні втекло зі східньої до західньої зони Німеччини понад шість тисяч „фольксполіцистів" та коло мільйону цивільного населення, чому тікають люди з „раю" до „імперіялістів". Винні цьому перісті сорочки, шкарпетки, взуття з м'якими підошвами, американські пакунки, „самба", „боґі-моґі", — одним словом „американізм".

Нестор

ГРУЗИНСЬКИЙ „ПЕРЕЯСЛАВ"

В московському журналі „Вопросы Истории" (ч. 5, 1954) вміщено велику статтю Хачапурідзе „Про історичне значення приєднання Грузії до Росії". В міру притишення переяславських святкувань, совєтська преса розпочала наступ на історію інших неросійських народів. В часописах і журналах у більшій кількості почали друкувати статті, автори яких намагаються доказати, що історія окремих народів СССР є частиною російської історії. Про найновішу історію України „Правда" (13 травня), наприклад, писала, що вона неписана не як історія України, а як частина міжнаціонального процесу, поєднаного в першу чергу з російською історією. „Правда" пише, що вся найновіша історія України „просякнула духом боротьби з буржуазно-націоналістичними перекручуваннями історії України".

З статті Хачапурідзе видно, що грузинський нарід ще не має такої своєї зрусифікованої історії і що Москва певно плянує започаткувати на Кавказі „святкування", подібні до Переяславських.

Лише на першій сторінці статті Хачапурідзе вжито десять разів вислову „приєднання Грузії до Росії".

В статті наводяться такі факти. В кінці 1953 року в столиці Грузії Тбілісі вийшли історичні праці академіка Джавахішвілі, написані ним ще в 1906 році. В цих працях Джавахішвілі „в найтемніших фарбах описував наслідки приєднання Грузії до Росії" і не робив різниці між царатом і російським народом. 1950 року вийшла другим виданням „Історія Грузії". Ця історія забраковується також московським історичним журналом, бо в ній „слабо показані відвічні зв'язки грузинського і російського народів і не показано значення приєднання Грузії до Росії".

Москва устами Хачапурідзе засуджує в сотий раз історичну школу Покровського, бо ця школа розглядала факт приєднання Грузії до Росії „як анексію, як збройне і криваве загарбання, яке від'ємно вплинуло на долю Грузії". Хачапурідзе пише, що помилки „буржуазно-націоналістичного характеру не переборені повністю ще й до цього часу", не зважаючи на те, що совєтські історики „немало зробили для викриття буржуазно-націоналістичних перекручень в питанні про приєднання Грузії до Росії".

З інформацій, що їх подає в своїй статті Хачапурідзе, можливі лише такі оптимістичні висновки: Грузинська підсовєтська інтеліґенція, наукові й літературні кола, ставлять героїчний опір наступові російського імперіялізму. З огляду на мовну, расову і історичну відмінність народів Кавказу від російського народу, ні про яку русифікацію там не може бути й мови. Тому московська аґентура вживає на Кавказі безцеремонних і відвертих окупаційних заходів. Поліційний апарат кавказьких республік перебуває в руках росіян. Окупаційними залогами на Кавказі командує російський генерал Антонов. Лише в минулому столітті Кавказ був поневолений російським імперіялізмом і кривава боротьба з цим імперіялізмом жива в пам'яті кавказьких народів. Щойно в Тбілісі випущено збірник статтей під промовистою назвою „Шаміль — аґент султанської Туреччини і англійських колонізаторів". Шаміль — національний герой Північного Кавказу, що керував боротьбою з російським імперіялізмом. Навіть за совєтських умовин Москва не відважувалася оганьблювати його пам'яті, лише після останньої війни змінила до нього ставлення.

Свій русифікаційний наступ на Грузію Москва розпочинає не тому, що почуває свою силу, а через некорисний для неї політичний уклад, який утворився наслідком другої світової війни. Росія збільшила кількість своїх „менших братів". В цьому мірі „менших братів" росіяни перетворилися на „національну меншину". Для збереження „непорушної дружби" Москва змушена посилати свої надійні російські кадри не лише на Кавказ, на Україну, але вже і в східню Німеччину, Польщу, Румунію, Корею і інші країни. Брак власної фізичної сили для вдержання поневолених народів Москва сьогодні намагається надолужити фальсифікацією їхньої історії, представляючи її, як одвічне прагнення приєднатися до Росії і жити під її охороною. Такий стан, одначе, довго тривати не може і вже через яких два чи три роки, якщо не скоріше, ми будемо свідками, коли Москва засуджуватиме цю свою сьогоднішню політику.

В статті Хачапурідзе є таке місце: „Як і інші національні окраїни, самодержавство перетворило Грузію на свою колонію. Царат проводив політику примусової русифікації і жорстокого національного поневолення. Обіцянки царського уряду управляти Грузією, рахуючись „з характером, звичками і розумовим складом народу", не були виконані. . ." Таку ж саму характеристику можна дати сьогоднішнім поневолювачам Грузії. Через таку брутальну політику впав царський режим, через таку саму політику впаде і комуно-російський.

Український народ з увагою слідкуватиме за боротьбою грузинського і інших народів Кавказу. Сьогодні становище Грузії складне, але вона сьогодні так різко розмежована з Росією як ніколи раніше, тому Москва й розпочинає пропаґандивну кампанію під гаслом „Історичне значення приєднання Грузії до Росії".

(Л. Л.)

Микола Кокольський

ВЕЛЕТЕНЬ У ТІНІ СМЕРТИ

На кіноекранах міста Ню Йорку висвітлюють фільм „Юлій Цезар", зладжений на основі драми Шекспіра. Цезар перейшов Рубікон і сягає по диктаторську владу. Гучно трублять фанфари і вгинається земля під твердими кроками залізних леґіонів. Тільки ж цей похід — вже не тріюмф непереможної римської ідеї, а, навпаки, її похоронний марш. Давні державнотворчі ідеї вже пережилися, а на нові батьки народу не спромоглися. Ґрунт пригожий для різного роду авантюристів, непогамованих амбітників і хворобливих маняків. І то є Цезар. Давній горделивий „Цівіс Романус" — римський громадянин в особі Врута ще пробує боронити старий лад; та це вже тільки епілог давнього Риму. Йому на зміну приходить Рим непогамованих, самолюбних, а то й злочинних цезарів, їх безхребетних підлабузників і ледачих міщухів. В такій атмосфері загибають давні громадянські чесноти й починається розклад нації. Прадідівська віра стає предметом насмішок, славну римську справедливість затоплює беззаконня і злочин, давню достойну матрону заступає повія, а змістом цілого життя стає простацьке ужиття — наїстися й забавитися. П'яний розгул товпи заглушує голоси Ціцеронів та Сенек і могутня державна побудова розсипається аж надто скоро в руковищах. Бо не стало в ній тривкого цементу свідомої ідеї, якій громадянин служить і для якої вмирає не з наказу, а з власного переконання.

Приклад Риму не одинокий в історії. Ось колишня історична Польща. Могутня в свій час держава, могла відіграти світлу ролю на сході Европи. Об'єднана з Литвою й Україною, як рівна з рівними, могла стати забороло м перед наступом Московщини. Тільки ж короткозора, хворобливо зарозуміла й непогамована шляхетчина не здобулася на те, щоб поставити цю ідею на весь зріст, а вибралася на Україну з вогнем і мечем по наживу. Там вона й загубила оте своє посланництво. Відроджена Польща не багато відійшла від колишньої. Вона перейняла від своєї попередниці її добрі й злі сторони. Ягайлонську ідею об'єднання Польщі з Україною вона реалізувала такими ж засобами, як і колись: польонізацією, пацифікаціями, колонізацією українських земель, ба навіть релігійною боротьбою. Ясно, що ці засоби задушили дорешти навіть вигляди на порозуміння. На державнотворчу ідею розумної розв'язки українського питання Польща таки не здобулася, і тому падала на неї тінь смерти вже від хвилини її народження.

Не мала державнотворчих ідей і Гітлерівська Німеччина, твір т. зв. націонал-соціялістичної робітничої партії, що не була ані національною (винищувала ж своїх найкращих людей), ані соціялістичною, ані робітничою. На ділі уся політика нацистівської Німеччини — це було узаконене беззаконня, насильство, грабунок і нажива. Держава, побудована на таких основах, мусіла розвалитися. А війна тільки прискорила невідхильний історичний процес упадку.

Не що інше, а брак державнотворчих ідей був головною причиною розвалу царської Росії. Закостеніла в престарілих формах деспотія була переконана, що кнутом здержить дух волі й поступу. Вона не розуміла процесу життя, не розуміла того, що всякий організм, хоч який він сильний, мусить приноровитися до змінених обставин або загинути, як загинув колись велетень мамут, не можучи приноровитись до змінених життєвих умовин.

Не спромоглися на живу ідею і різношерсті російські демократи, перемінники царської спадщини. Їхня найбільш революційна ідея — це „учредітельноє собраніє", майбутній конституційний парлямент, що мав би розв'язати всі болячки, які розточували імперію. Ясна річ, що в умовинах революції виграє та сторона, яка найкраще розуміє дух часу і виступає з відповідними ідеями. Революцію виграли большевики.

Очевидно, що всі гарні слова большевиків, усі обіцянки — це була майстерна брехня, розрахована на замилювання очей, поки йшла боротьба за владу. Коли ж ця влада вже опинилася в їхніх руках, тоді большевики показали свою справжню фарбу і повернули все життя догори ногами. Замість громадянської свободи, вони принесли важку неволю, замість розвалити тюрму, вони ще й забили дошками її вікна, замість розмальовуваного на всі лади комуністичного раю, вони побудували безпощадний державний капіталізм. Скалічили вони й національну ідею, вирізуючи з неї зміст. І так теорія і практика життя в большевицькій дійсності розійшлися, а прірву між ними заповнили брехня і терор.

В большевицькій дійсності ми бачимо чимало аналогій з життям тих велетнів, що загинули з браку ідеї. Бачимо кривавого деспота, бачимо підлабузників, що величають його на всі лади, бачимо беззаконня і бачимо плиткий атеїзм, свідоцтво благонадійности справжнього комуніста, а понад тим усім бачимо брехню і терор. І це є те зачароване коло, в якому крутяться ціла большевицька політика та ціле большевицьке життя і ніяк вирватися з нього не можуть. І звідти той нервоз у большевицькій політиці, звідти погрози в сторону зненавидженого, бо небезпечного для неї світу волі. Бо перед нею є тільки дві можливості: або безславно загинути по літах марного животіння, або кинути рукавицю. Тільки ж вислід завжди непевний.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому найсвідомішої українськоі сили поневоленому українському народові!

Осип Залеський

В ДОРОЗІ НА УКРАЇНУ

(Спомини з визвольних змагань 1919 року)

(1)

Українська Бриґада в Німецькому Яблінному в Чехословаччині, яка була сформована з частин УГА, що боролися на лівому крилі польсько-українського фронту в Карпатах і перед переважаючими силами польського війська, головно новоприбулої на фронт армії ген. Галлера, перейшла в травні 1919 року Карпати і опинилася на чехословацькій території, — в другій половині 1919 року мала 6,000 стрільців та підстаршин і коло 400 старшин. Для пояснення треба додати, що не всі вони перейшли Карпати із зброєю в руках, багато попало сюди вже пізніше, втікаючи з польського полону, або переходячи „зелену" границю.

Бриґада була зорганізована на модерний лад і чекала з дня на день виїзду на Україну. Українські посольства у Празі і Відні переговорювали з міродатними колами, головно з колами всевладної тоді Антанти, про дозвіл на від'їзд Української Бриґади в Україну на протибольшевицький фронт. Усі сподівалися, що переговори закінчаться успішно, а тим часом вони тягнулися в безконечність, бо цьому противилися польські дипломати, які боялися, щоб Бриґади не вжито на польському фронті.

З початком листопада 1919 року від президента Західньої Области УНР, що перебував тоді в Кам'янці Подільському, прийшло доручення вислати хоча б 30 фронтових старшин для скріплення фронтових частин. Вони мали їхати як цивільні громадяни — воєнні поворотці. Охочі знайшлися скоро, бо всім уже надокучило сидіти в таборі, хоч в добрих умовинах, що треба відмітити з признанням для чехів, в першу чергу для тодішнього президента Масарика. Зібралося нас усіх щось коло 60 осіб старшин, підстаршин і стрільців, між ними двоє старшин булави: підполковник Федорович і отаман Черський, командант 1-ої Гірської Бриґади. У посольстві в Празі дістали ми всі цивільні пашпорти, в яких було зазначено, що ми — бувші полонені з російської армії, народжені на території східньої України. І так офіційно ми були воєнні поворотці, неофіційно — військовики в українських одностроях, але без зброї.

Наш шлях був запланований через Словаччину і Румунію до Кам'янця Подільського. В Кошицях на Словаччині вступили ми до українського консуляту, бо вже в дорозі вичитали у часописах, що большевики зайняли Кам'янець, а уряд през. Петрушевича виїхав до Румунії. В консуляті не дістали ще офіційного повідомлення про цю подію, а знали те саме, що й ми. Ця вістка видалася нам не дуже вірогідною, і ми рішили не змінювати маршруту, тим більше, що в Кошицях зустріли курінь наших стрільців, бувших воєннополонених з австрійської армії в Італії, що їхали також на Україну, вирвавшись з італійського полону. Вони були добре зодягнені і робили враження військової одиниці. Було їх коло 400 стрільців і підстаршин під проводом десятника Маркова, якого наш консул в Кошицях іменував чотарем. Українські дипломатичні представники вели довгі переговори з італійським урядом в справі звільнення всіх воєннополонених українців з австрійської армії та сформування з них військових одиниць для боротьби з большевиками. Та переговори затягалися і, зрештою, не дали позитивних вислідів. Була в цьому безумовно рука наших „приятелів", які не хотіли допустити українського війська на Україну, де його могли б ужити для боротьби з поляками.

Тому, що „італійський" курінь хотів відпочити по довгій подорожі з Італії, ми рішили не ждати на нього, а їхати далі, обіцяючи чот. Маркову привітати його вже в Кам'янці. В містечку Чоп переїхали чесько-румунську границю на підводах, які дала нам чеська команда, бо поїзди через кордон ще не ходили. На мості прощала нас чеська гранична сторожа словами: „Поздравуйте од нас Україну!" Ми в'їхали на мадярську територію, окуповану тоді румунами.

Румунський командант прикордонного містечка, бувший австрійський старшина, за національністю німець, поклав на наших пашпортах візи на переїзд через румунську територію і запросив нас на вечерю, бо поїзд відходив аж над ранок наступного дня. По вечері з добрим мадярським вином і циганською музикою, коли ми хотіли платити, він заявив, що ми гості і не дозволив кельнерам брати грошей. А втім, сказав він, мадяри зобов'язані доставляти румунам все безкоштовно, і румуни забирають з окупованої території все, що дасться забрати — від вина аж до машин електрівні. В цей спосіб румуни платили собі за поміч, що її дали мадярам при ліквідації большевицького пучу Белі Куна.

Над вечір наступного дня приїхали ми до Дебречину, славного торговельного міста Мадярщини, також окупованого румунами. Команда міста призначила нам на нічліг один поверх великого готелю, де ми й переночували, бо поїзд у дальшу дорогу відходив аж наступного дня. У Дебречині стояла тоді команда румунського корпусу і командант нашого транспорту, підполковник Федорович, заявив, що ми повинні з куртуазії зголоситися у цій команді. На мою заввагу, що краще не показуватися румунам на очі, сказав: „Е, ви, молоді люди, не знаєте військових звичаїв. Чемність зобов'язує нас зголоситися в найвищій команді місцевости, тим більше, що ми — вояки заприязненої з Румунією держави". Переконувати підполковника я не став, але мої побоювання справдилися.

Нас троє зголосилися як відпоручники в адьютанта корпусного команданта, але командант не прийняв нас, а відіслав до іншого відділу. Коли я побачив на дверях кімнати, до якої провадив нас адьютант, табличку з написом „другий відділ", сказав: „ми добре попали", бо другий відділ — це дефензива. Румунський майор, що говорив кількома европейськими мовами, почав нас випитувати, хто ми, куди їдемо, чого, кудись ходив, до когось дзвонив телефоном і нарешті сказав, що ми мусимо перебути двотижневу кварантану, щоб не завезти в Україну якої недуги. Наші переконування, що в Чехословаччині нема ніяких хвороб, не змінили його рішення, — оправдувався тим, що це розпорядок „згори", покликався навіть на якесь прохання у цій справі українського уряду, що бажає охоронитися від привозу поворотцями хвороб.

Словом, ми зразу пізнали, що це звичайне румунське крутійство, але вже не було ради. На додаток сказав нам, що до місцевости, де маємо перебути кварантану, супроводжатиме нас сторожа, щоб нам в дорозі щонебудь не приключилося. Ми пішли на залізничу станцію, де ждала на нас „охорона" — кілька старих, обідраних вояків, озброєних у „музейні" кріси. Серед нас виринула думка перекупити цих янголів-хоронителів (в Румунії це загальноприйняте) і їхати прямо до Букарешту під опіку нашого посольства. Та нас знову переконав підпол. Федорович, що це, мовляв, було б не по-військовому. Отож ми доїхали до міста Кронштадт (по-мадярськи Брашов), де наша варта передала нас другій охороні, а ця відставила до табору у старій твердині „Цета-Цуя", на високій горі за містом.

Володимир Калина

УСС-и ПІД ДУНАЄВОМ

Удар УГА в червні 1919 р. на Чортків, здобуття Купчинець - Денисова - Ходачкова, Теребовлі, вирішена в нашу користь велика битва за Бережани, це найяркантніші події Чортківської офензиви, що вже були за нами. На цілому фронті йшли корпуси УГА бадьорим маршем вперед. УС-С-ам, що маршували в авангарді 2 корпусу, наказано напрям на Дунаїв. Удар на польські укріплення біля Дунаєва доручено І. куреневі. Це був день 23 червня.

Додано нам 6 польових гармат і, приготувавши все, що треба, ми рушили бойовим порядком. З гарматами пішов сам майор Воєвідка, що був командантом полку артилерії УСС. З часів боїв Чортківської офензиви він уподобав собі „Чорний Курінь" і в дальших боях йшов сам добровільно з нами на „роботу". Стрільці полюбили його за відвагу й молодечий гумор і цим разом теж раділи, що він з нами. Шеф штабу бригади УСС сот. Мирон Луцький, зразу й подав плян наступу: з фронту маскувати удар, а обходом через ліс на схід вдарити на ліве крило поляків, щоб врешті взяти їх кліщами.

Третя сотня „Куреня Смерти", що нею командував Кашуба (після того, як відійшов Кривоус, ранений під Купчинцями), підійшла фронтом та окопалася на догідних місцях проти польських позицій. Розділювала нас долина. Поляки мали дуже вигідні становища на горбах під гайком, що дальшими окопами захоронювали станцію в Дунаєві і доступ до самої місцевости, куди йшов наш шлях. З чола було б брати їх дійсно трудно, хібащо вночі. Штаб куреня, що став за третьою сотнею, студіював саме далековидами ворожі окопи, узгіднюючи їх з картою, коли з'явився Воєвідка. Ми привітали його радісно („Хай живе артилерія!") та познайомили з ситуацією прямим зором. Призначена в обхід 2-а сотня Верхомого вже давніше вирушила. Третя старалася постійно піддержувати „рух" і виразно стягала всю увагу ворога на себе. Перша сотня Вашука, що була в запасі за 3-ою, мала завдання показувати на горбках підхід поодиноких ровів, які мали ярами вертатися назад і так кілька разів „обдурювати" поляків, що підходить великий запас.

Воєвідка задемонстрував нам прекрасний „вступ" своїми польовими. Встрілявся і по-мистецьки викурював гнізда ворожих скорострілів. Під опіку взяв і їх запас в гаю. Повільно змінюючи вогонь, він розпочав правдиву масакру ровів шрапнелями й гранатами. Зосередженим обстрілом 6-ох гармат ширив дуже докладно знищення по всіх найважливіших пунктах польської оборони. Ми обсервували далековидами його цільні стріли й панічний рух познанців у ровах. Розбігалися сюди то туди, то знову лучними ровами взад, то вперед. Наш запас все підходив, ховався і знову підходив, фонтани гранатів наших гармат грали дощем по ворожих ровах і поляки врешті повірили, що вже настав час нашої атаки. Гарячково почали зміцнювати свої рови запасом з гаю, значить виявляли тільки нові цілі для Воєвідки, і тим самим ще збільшували свої вже і так великі втрати. Третя сотня достроювалася до артилерійського обстрілу, що все міцнішав, і вдарила прискореним вогнем із усіх скорострілів. Перша підходила вже ярами чимраз ближче. Треба знати, що в такі моменти, коли гармати громлять становища ворога на очах тих, що ждуть знаку атаки, дуже тяжко вдержати стрільців в ровах: рвуться на ворога. Тоді створюється настрій „лявіни". Подати тільки команду: „Здержи вогонь! Вперед!" і можете бути певними, що ворожі позиції здобуті.

Нараз далеко за лісом запахкали перші кріси. Це Верхомий почав удар на ліве крило Дунаєва. У поляків постає замішання. Далековидами бачимо, як їх останній запас кинувся бігом в загрожену сторону. Наші гармати й скоростріли задудніли безперервним вогнем. Зовсім заглушили атаку 2-ої сотні. Напняття доходить до найвищого пункту й 3-тя сотня не видержала тих останніх кілька мінут. Під охороною своїх скорострілів, що били понад голови під час скоку з ровів відділ пішла в атаку з чола.

Вечоріло, коли наше „Урраа..." відбилося гомоном по гаю. Наші гармати пересувають вогонь далі, а круглі шоломи з чорними трикутниками вже в ворожих ровах. Полонених оставляють запасній хвилі. Ліве крило 3-ої пре на гай, а центр з правим вдаряє на станцію. В бій вступає і підтягнена вчас 1-а сотня. Станція взята й з домінуючого положення, вже з нашої сторони, замикаємо відворот легіоністам, на яких з лісу штурмує Верхомий. Бачучи своє безвиглядне положення, ціла сотня польських легіоністів складає зброю. Прибитий їх поручник питає, що це за частини їх взяли, а почувши, що УСС-и, зрадів і просить представити його командантові. Представляється Верхомому й питає, куди має повести сотню. Сам переводить збірку і в чвірках веде рівним кроком сотню польських легіоністів в полон до УСС-ів.

І знову немає часу відпочати, бо вночі наказує нам бригада марш на Чемеринці.

ПАМ'ЯТІ ГРОМАДЯНИНА — ПАТРІОТА

Четвертого квітня 1953 р. минув рік від дня смерти проф. Бориса Ю. Іваницького. В цю річницю слід призадуматися, кого втратив український нарід, а особливо українські лісники. Понад 50 років невтомної і жертвенної праці для українського лісу і української лісової науки, серед найбільш непригожих, воєнних і еміграцийних обставин, праці, щоб цій науці дати початок, її розбудувати та поставити в ряді таких же наук інших народів світу. В цьому величезна і неоцінена заслуга сл. п. Б. Іваницького. Мусимо признати, що до часу появи Б. І. і його великих надбань для української лісової науки, ця остання так як не існувала. Тепер черга за українськими лісниками черпати з так багатої скарбниці і українську лісову науку далі розбудовувати. Тому і вклад Б. Іваницького набирає впрост епохового значення і так треба розглядати довгий життєвий шлях того, якого пам'ять в першу річницю його смерти нам, українським інженерам, а передусім українським лісникам, прийшлося вшанувати.

Дня 1-го квітня ц. р. в суботу, в Пластовій Домівці в Дітройті, було зібраних коло 50 осіб на Святочних Сходинах Відділу Товариства Українських Інженерів у Дітройті, а це членів Відділу і запрошених гостей. Працьовита цьогорічна Управа Відділу подбала добре про те, щоб гідно відсвяткувати цю річницю і запросила голову місцевої Секції УВАН проф. д-ра Івана Розгона, який через довгі роки знав Б. Іваницького і з ним співпрацював на науковому полі. Прелеґент подав зібраним багато цікавих, незабутніх фактів з життя Б. Іваницького.

І так по закінченні Лісового Інституту в Петербурзі в 1902 році з титулом „вченого лісівника" Б. Іваницький працює аж до 1917 р. в лісах України. Весь цей час він працює науково і вже в 1907 р. видає першу працю п. з. „Як збутися ярів та пісків". По перевороті в 1917 р. бере активну участь в творенні і розбудові Генерального Секретаріяту в Києві, організує Лісовий Департамент і стає його директором. В рр. 1919-20 є лектором лісівництва в Кам'янець - Подільському Університеті. Пізніше, вже на еміграції в Польщі і Чехословаччині далі працює для української лісової справи. Бере участь в організуванні Української Господарської Академії в Подєбрадах та стає деканом Агрономічно - Лісового Факультету і двократним ректором Академії. В часі другої світової війни є професором Сільсько - Господарського Ліцею в Черниці к. Львова.

В 1945 р. приймає участь в організації відновлення УТГІ в Зах. Німеччині, де працює як професор і ректор до останнього часу. Рада УТГІ в 1947 р. надає йому звання доктора „гоноріс кавза" лісових наук, а в 1953 р. звання „Почесного Ректора". Наукове Товариство ім. Шевченка і Українська Вільна Академія Наук обирають його своїм дійсним членом. Об'єднання Українських Лісників і Деревників надає йому почесне членство і золоту відзнаку. Рівнож Тов. Укр. Інженерів в Америці надає йому почесне членство.

Прелеґент в цікавій і безпосередній формі оповів, як дуже Б. Іваницький любив український ліс і на еміграції в Німеччині в кожну вільну хвилину йшов до лісу, щоб любуватися його красою та пригадувати собі українські ліси. В своїх працях він заторкує питання лісів від найдавніших часів нашої історії. В ті часи лісів було дуже багато, та дерево вийвної вартости ще не мало і ніхто не цікавився тим, щоб привласнити собі ліс. Тільки побічні ужитки з лісу мали для населення сяку - таку вартість. Так виказано відношення до лісів у збірнику законів „Руська Правда" з XI-XII стол. Про ліс як такий згадується вже в „Литовському Статуті" з 16 ст. Ти ліс тоді ще не був властивим об'єктом господарства, а лише елементом красвиду. Основними типами лісу на Правобережжі були в 16 - 17 стол., як і нині, діброви і бори, перші на багатих, суглинкуватих ґрунтах, другі на убогих, піскуватих. На ґрунтах стало вогких росли вільшаники, а на прирічних долинах і заплавинах луги і плавневі ліси. На Поділлі переважали діброви, на Подніпров'ю траплялися соснові ліси, а на Поліссі великі бори. Ліс тоді відогравав важливу ролю в колонізації земель. Він давав не тільки матеріял на будову житла і користь з побічних ужитків у виді лісових овочів та примітивного лісового промислу, а що важніше в тих непевних часах давав охорону перед нападами різних орд.

Стараннями деяких членів Управи, а особливо Голови Відділу інж. Д. Лісовського, була влаштована в цьому ж льокалю виставка наукових та науково - популярних праць, підручників, світлин, відзнак, грамот, свідоцтв та інших пам'яток з життя і праці Б. Іваницького. Матеріялів для виставки достарчив син Покійного Професора, інж. В. Б. Іваницький. Ця виставка відбулася зараз по докладі. Була виконана знімка виставки і присутніх.

Треба згадати, що вийшло коло 30 наукових праць, як також підручників, перекладів і розвідок, більшість яких можна було бачити на виставці. Важливіші з них: „Лісопромисловість на Україні" (1917-1918), „Ліс і біологічні типи дерев" (Подєбради 1922), „Курс лісівництва", I. Вступ, 60 ст. (Подєбради 1922), II. Головніші лісові породи, 75 ст. (Подєбради 1922), III. Лісовирощення, 385 ст. 72 мал. (Подєбради 1923), „Дендрологія" в 2-ох частинах (Под. 1924), „Наука про лісові займища", 480 ст. переклад з нім.: Бюлер А. „Дер Вальдбау" I. (Под. 1925). В чужих мовах: „Леси а лесні господажстві в Украіне", „Ді Ентвальдунг дер Украіне" (Берлін, 1928). Крім того були вміщувані його праці в таких виданнях: „Цайтшріфт фюр Форст- унд Ягдвезен", „Вестнік Ческословенске Академіє Земедельске" і інші. Основна його праця, це монографія п. з. „Ліси і лісове господарство на Україні", що вийшла як XIV-ий том „Праць Українського Наукового Інституту" в Варшаві, в двох частинах, 305 стор. 16-ки. Тут подано історичний перегляд життя українського лісу і його всестороннього значення в різні періоди нашої історії від найдавніших часів аж по сьогодні. Тут подано склад і форми українських лісів та їх народно - господарське і кліматичне значення, як рівнож основні завдання і тенденції українського лісівництва. Цілий цей комплекс дозволяє нам вважати українське лісівництво як зовсім окреме, національно-українське, відмінне від лісівництва інших країн.

Та не тільки вченим був Б. Іваницький, а також великим українським патріотом і видатним громадським діячем. Він був головою Української Національної Ради.

При кінці сходин був висвітлений фільм з похоронів Б. Іваницького, що відбулися минулого року в Дітройті. В похоронах взяли участь: Архиєпископ Мстислав, духівництво, представники Укр. Нац. Ради і Укр. Конгр. Комітету з Ню Йорку, Відділ Тов. Укр. Інженерів Америки з Дітройту, як представник Централі Т. У. І. Ам., представники багатьох інших установ та широкі кола громадянства.

Інж. Ярослав Зубаль

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Сити, Н. Дж.

Рідна Школа працює...

20 червня 1954 р. українська молодь шкільного віку закінчила врочисто перший рік навчання в суботній школі Т-ва „Рідна Школа". Крім подяки батькам за опіку, подякували діти теж за можливість навчатися української мови, географії та історії України. Підсумки першого року насправді добрі.

Ще в 1953 р. при Т-ві „Самопоміч" — голова А. Вук — утворився Батьківський Комітет під головуванням проф. д-ра В. Стецюка, з метою організації курсів українознавства. Декілька місяців часу забрав перепис охочих дітей, учительського персоналу та підбір приміщення. До здійснення пляну прийшлося усунути багато перешкод та упереджень власного середовища, що впливали в першу чергу з незрозуміння ваги справи. Вкінці на сходинах батьків 27-го вересня 1953 р. створено Т-во „Рідна Школа", що мало вести й очолювати навчання. В перших днях жовтня 1953 р. починають, наразі в домівці Т-ва „Самопоміч", дві вищі кляси навчання під проводом учителів пп. С. Мухина та М. Лисогора. Тим часом п. А. Вук робить заходи в місцевому Board of Education для одержання приміщення на школу в одній з публічних шкіл. Заходи закінчилися успіхом і від 28 листопада 1953 р. відбувається нормально кожної суботи від 8 до 12 рано навчання в 4-ох просторих приміщеннях одної з місцевих публічних шкіл.

Перша кляса народної школи має 36 дітей, учит. п-ні М. Филик.

Друга кляса нар. школи — 16 дітей; учит. — п-ні П. Смеречинська.

Друга і третя кляса середньої школи — 16 та 17 дітей. Укр. мову та літературу вчить проф. С. Мухин, історію і географію України — проф. М. Лисогір.

Катехитами шкільної дітвори є оо. Е. Вачинський та М. Моручний. Директор школи проф. д-р В. Стецюк, педагогічний керівник — проф. С. Мухин.

Статут Т-ва „Рідна Школа" прийнято на Основуючих Заг. Зборах Т-ва в дні 13 грудня 1953 р. В склад Управи обрано: Інж. Ю. Харченко — голова, п. Д. Дидик — заст., п-ні В. Мельник — секретар, проф. д-р В. Стецюк — реф. шкільництва, інж. К. Церкевич — касир, п. Д. Притуляк — орг. реф. та п. А. Вук — член. Контр. Комісія: пп. П. Постолюк, О. Одуляк, Д. Гамза. Тов. Суд: мец. С. Мартюк та п. С. Домерецький. З незалежних причин резиґнує в січні з управи п. інж. К. Церкович і Управа кооптує на становище касира п-ню Г. Гаврилюк, що з головою інж. Харченком несуть головний тягар праці Т-ва.

На покриття витрат Заг. Збори рішили побирати місячно від батьків по 2 дол. за першу, 1 дол. за другу, а 0.50 дол. за третю дитину в школі, що рівночасно є і вкладкою до Т-ва; бездітні платять місячно 0.50 дол. вкладки. В цьому році Т-во нараховує 79 членів, в тому 73 батьків і 6 бездітних. На перші потреби Т-ва зложили Т-во „Самопоміч" — 25 дол., 12 Відділ ООЧСУ — 4.15 дол. Осер. СУМА ім. Л. Українки — 15 дол., Т-во „Чорноморська Січ" — 11 дол., Філія УКК — 10 дол., крамниця „Мета" — 10 дол. та громадяни пп. С. Домарецький, І. Дзядів, п-ні Княжинська і В. Мельник по 1 дол., разом 79.15 долярів.

Самостійно влаштувала „Рідна Школа" 4 імпрези: 22 листопада мин. р. діточа забава, 1-го січня 1954 р. свято Л. Українки, 10 травня 1954 р. „Свято Матері" та 20 червня 1954 р. свято І. Франка, що принесли доходу в сумі 206.50 дол. Крім того, спільно з Т-вом „Самопоміч" влаштовано Маланчин Вечір 9-го січня, що приніс 112 дол. та різдвяну збірку - коляду на цілі школи, що дала 200 дол.

Крім цього, школа брала активну участь в загально - громадських святах, як Листопадове Свято, Свято Самостійности і Соборности та Шевченкові роковини, що їх збагачували діти деклямаціями та інсценізаціями, як от інсценізація „Розрита могила", що відбита на обкладинці книжки „Школи і курси українознавства в ЗДА", видання Шкільної Ради УКК 1954 р.

Навчання в шкільному році 1953-54 закінчило 73 дітей, з того 40 з дуже добрим, 27 з добрим, 6 з достаточним поступом. Не переведено до вищої кляси тільки 5-ро дітей 1-ої кляси, яких учителі зобов'язалі підготовити до переходу протягом літніх вакацій. І хоч не вдалося вповні вичерпати наміченої програми, успіхи учнів добрі, пройдено тяжкий початок і можна сподіватися, що по літньому відпочинку навчання піде нормально вперед. Треба тільки тіснішої співпраці батьків з учителями. В частіших зустрічах можна вирівняти всі неясності та недотягнення, що виринають тут і там. Це допоможе Управі Т-ва і учительському зборові виконати накладені на них обов'язки та оправдати довір'я батьків і української спільноти.

Д. Н.

Ню Йорк, Н. Й.

Ювілей Українського Жіночого Руху

З-поміж усіх річниць - ювілеїв, про які читаємо в пресі, вибивається на чільне місце в праці українського жіноцтва важлива річниця, а це 70-ліття українського жіночого руху. Минає якраз 70 років від оснування першої української жіночої організації „Товариства Руських Женщин" в Станиславові. Українське жіноцтво, яке своєю працею посилює всі ділянки нашого суспільного життя, не може поминути мовчанкою праці тих піонерок, які положили тривкі основи під організацію життя української жінки і які, можна сміло сказати, поставили її на висоті своїх завдань супроти свого народу, через свою свідомість, громадську зрілість, готовість на всі труди і жертви.

Для відсвяткування 70-ліття українського жіночого руху, представниці відділів Союзу Українок в Ню Йорку і околиці, а це від. 1, 3, 4, 8 і 18 з Ню Йорку, від. 21 з Брукліна, від. 24 з Елизабету, 28 з Нюарку і 35 з Озон Парк, відбули спільні наради, дня 26 червня в Демократичнім Клюбі і рішили відсвяткувати з найбільшим пієтизмом цю велику і так дорогу кожній українській жінці річницю. Для переведення свята створено Свят. Комітет, до управи якого обрано Катерину Пелешок на голову, Анну Кізиму на касирку, Марію Демидчук на секретарку. Крім того вибрано слідуючі комісії: програмову, яку очолює Іванна Венцаль, пресову, яку очолює Іванна Рожанківська, і господарчу, яку очолює Марія Стефанів. Інші комісії і взагалі доповнення цілого уряду комітету полишено на слідуючі збори, які мають відбутись у вересні ц. р. Сподіємось, що широкий загал нашого громадянства піддержить нашу працю так, як піддержував зусилля тих перших українок, які своїми трудами і працею вказали українській жінці шляхи в майбутнє.

Марія Демидчук

Гості на Союзівці

За час від 10-го до 17-го липня на Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу біля Кергонксон в стейті Ню Йорк, записались в реєстраційну книгу такі гості:

П. Іван Малиновський (Вашингтон) з родиною, д-р Врецьона (Вейпор) з родиною, п. Василь Пристайко (Рочестер), п. В. Нестор (Ню Йорк) з родиною, п. Ч. Тировський (Вілмінґтон), п. Н. Данильченко (Тінек), п. Г. Рибак (Сиракюз) з родиною, п. Йосип Крив (Сейлем) з родиною, п. Володимир Мелько (Филаделфія), п. Петро Котельницький (Филаделфія) з родиною, п-ні Генеґа (Джерзі Сіті), п-ні Чечіль (Джерзі Сіті), п. Іван Іваник (Елизабет) з родиною, п. М. Гошовський (Ню Йорк) з родиною, п. Владика (Клівленд) з родиною, п. А. Семків (Асторія) з родиною, п. Й. Чарчан (Ню Йорк) з родиною, п. Й. Рудакевич (Филаделфія) з родиною, п. Іван Безручко (Ню Йорк), п. Л. Грицак (Ню Йорк) з родиною, п. Іван Струць (Шікаґо) з родиною, п. Мачуляк (Ню Йорк) з родиною, д-р А. Шляффер (Ню Йорк) з родиною, п. Степан Зеркіс (Тенефлай) з родиною, п. Степан Дембіцький (Ню Бронсвик), п. Ольга Свіґур (Гелсайд), п. Ольга Громада (Гілсайд), п. Ф. Фецар (Емридж) з родиною, п. А. Гальорав (Сиракюз) з родиною, п. Іван Чорний (Ню Йорк), п. Михайло Скорупський (Елизабет), п. А. Пащук (Бруклин), п. Марія Ман (Ню Йорк), п. Володимир Водяр (Ню Йорк) з родиною, п. Ф. Нога (Ню Йорк) з родиною, п. В. Пахолок (Вейон) з родиною, п. Микола Василик (Ню Йорк), о. Купчинський (Ню Йорк) з родиною, п. Р. Кусов (Ню Йорк) з родиною та д-р Е. Рісдорфер (Бруклин) з родиною.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Канаді

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНЕЦЬ У КАНАДІ

Василеві Єлинякові першому українцеві, що в 1891-му році поселився в Канаді, минуло 96 років. Незважаючи на свій похилий вік, Василь Єлиняк ще бадьорий. У день народження, родина і друзі з'їхалися до Єлиняка, щоб його поздоровити з ювілеєм. Василь Єлиняк перебуває тепер у містечку Чипмен у провінції Альберта. Він походить із села Небилів, повіт Калуш ,Західня Україна.

„УКРАЇНСЬКИЙ ПАРК" У МАНІТОБІ

У неділю, 4 липня, в околиці Кемп Мортон, 68 миль на північ від Вінніпеґу, відбулося відкриття і посвячення вакаційної оселі „Український Парк", що його набув Український Католицький Ексархат Манітоби. Оселя має 160 акрів лісу, кілька будинків, джерельну воду і довгу пляжу до купання. Оселя коштує біля 30,000 долярів. Це буде добра вакаційна оселя для української дітвори і

В Австралії

ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Культурно-Освітній Відділ Союзу Українських Організацій в Австралії перевів грошову збірку під час цьогорічних Великодніх Свят на „Фонд Української Культури".

Це збірка одноразова, призначена виключно на культурно-освітні потреби української еміґрації в Австралії. Зібрані гроші будуть зужиті: 1. На закуп книжок для а) дитячих мандрівних бібліотек, для українських шкіл, б) мандрівних бібліотек для скупчень українців, які живуть далеко від стейтових осередків, в) українських відділів при державних австралійських бібліотеках. 2. Видання дитячого журналу. 3. На покриття коштів друку рефератів, закупу театральних підручників, нот і т. п., потрібних у зв'язку з „Місяцем Української Культури". 4. На улаштування конкурсу розписаного Головною Мистецькою Комісією з нагоди „Місяця Української Культури". 5. На кошти удержання Центрального Архіву СУОА.

В Канаді

Цьогорічний табір юначок над Вінніпезьким Озером

В першій половині липня 1954 р. відбувся перший пластовий табір юначок Вінніпезької Станиці в „Українському Парку" — новоосновалій літній оселі — 62 милі на північ від Вінніпеґу. Це був, можна сказати, піонерський табір, бо перед тим в цій оселі не було ніяких таборів, треба було очистити площу, прокласти стежки, покосити траву і зробити це місце пригожим для таборування. Всі праці виконано з задоволенням і успіхом. Відповідно до теренових умовин табір названо Комарівкою.

В таборі взяло участь 23 юначки з гуртків „Волошки", „Ромени", „Соняшники" та „Чорнобривці". До булави табору належали: комендантка — Т. Могильницька, обозна — І. Литвин, писарка — В. Чубата, інтендентка — Л. Волчук, О. Кусса, М. Білоус. До інструкторок табору належали пані А. Білоус (ідеологічні основи пластування) і д-р М. Рудницька (фізкультура) й інші. Духовним опікуном табору був о. С. Шевчук ЧССВ.

„Комарівка" була четвертим з черги юнацьким табором Вінніпезької станиці після Чайки (1953), Райдуги (1952), Хортиці (1951).

Як усі інші, так і цей табір був призначений для поглиблення пластових знань з окремою увагою на практичне пластування. При кінці табору учасниці здавали перші й другі пластові проби.

Н. Білоус

Збори Братства Карпатських Січовиків у Вінніпеґу

4-го липня 1954 р. відбулися річні загальні збори Куреня Братства Карпатських Січовиків у Вінніпеґу. Предсідником зборів був Теодор Сидор, а секретарем Іван Врошняк. За почесного предсідника вибрано приявного на зборах голову Центрального Проводу Братства д-ра Степана Росоху. Зі звітів функціонарів Управи, а особливо зі звіту курінного Юрія Ґвоздулича виходило, що як Управа, так і поодинокі члени Братства Карпатських Січовиків у Вінніпеґу в минулому році були активні і брали участь у культурно - національному житті вінніпезьких українців. І так відбуто концертом річницю державности Карпатської України, як теж інші національні річниці, спільно з рештою українських ветеранських та громадських організацій, як Свято Вождів, 1-ий листопад, 22 січня; активна участь у працях Відділу КУК у Вінніпеґу, якого Курінь Братства є складовою частиною, участь у походах на могили та в Переяславських демонстраціях проти московського панування над Україною, участь у працях комітету порозуміння ветеранських організацій м. Вінніпеґу, участь у ювілеях: 25-літнім ювілею Української Стрілецької Громади, 15-літнім ювілею станиці Союзу б. Українських Вояків, 10-літтю УПА, 30-літтю праці Івана Тиктора та 17 конференції Українського Національного Об'єднання. Курінь спричинився до видання брошури про назву „Україна" на Закарпатті, яка вийшла в бібліотеці УВАН. На рік 1954 увійшов курінний Юрій Ґвоздулич до Президіяльної Ради КУК, де заступає Центральний Провід Братства.

Опісля голова Центрального Проводу Братства д-р С. Росоха виголосив інформативну доповідь про досягнення і найближчі завдання та пляни Братства, як теж про підготову II. Делеґатського З'їзду Братства, який відбудеться в Торонті в днях 9-10 жовтня 1954.

По дискусії над звітами та уділенню абсолюторії уступаючій Управі, вибрано нову Управу Куреня, в склад якої увійшли: Юрій Ґвоздулич — курінний, Юрій Роман — заступник, Іван Сосновий — секретар, Теодор Сидор — касир, Іван Врошняк — член. Контрольна Комісія: Петро Заяць — голова, Іван Роґулич та Микола Гавриш — члени. Представник до Відділу КУК у Вінніпеґу — Іван Сосновий, а до Комітету Порозуміння Ветеранських Організацій м. Вінніпеґу — Юрій Ґвоздулич.

Збори постановили всіми силами допомагати Центральному Проводові в реалізації та здійснюванню його завдань і плянів, щоб Братство Карпатських Січовиків належно виконувало своє післанництво.

Василь Ткачук

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В СВОБОДІ!

ТАРЗАН, ч. 3312. Рятунок

Чорна людина хвилину вагалася. Тоді блиснула в її очах зірка надії, і вона швидко піднеслася до мавполюдини.

Крізь дерева, до далеких гір, Тарзан заніс невільника, який мав бути жертвою ловів.

— За врятування мені життя я згинув би за вас, — сказала чорна людина. — Зовсім немає для вас потреби вмирати, — відповів Тарзан. — Надовго перед тим, поки леви занюхають ваш слід, ви дійдете до гір... Йдіть!

ТАРЗАН, ч. 3313. Повертається